

De VoorleesExpress

Aanpak

Focus van de aanpak:
Taalvaardigheid

Doelgroep:
Gezinnen met kinderen van 2 tot 8 jaar

Ontwikkelaar:
De VoorleesExpress

Uitvoerder:
De VoorleesExpress, bibliotheken en welzijnsorganisaties

Toepassing:
Landelijk

Bereik tot nu toe:
Jaarlijks 5000 gezinnen

Trefwoorden:
Taalontwikkeling, voorlezen, gezinsaanpak, preventie, interventie

Beschrijving

De VoorleesExpress geeft taal, leesplezier en voorlezen een vaste plek in een gezin, zodat kinderen thuis worden gestimuleerd in de taalontwikkeling. Zo ontplooit hun taalvaardigheid optimaal.

De VoorleesExpress richt zich op gezinnen met kinderen van 2 tot en met 8 jaar, waarvan de kinderen opgroeien in een thuisomgeving waarin kinderen weinig kennis maken met gesproken of gespreken taal, bijvoorbeeld door (voor)lezen.

Een vrijwilliger bezoekt een half jaar lang wekelijks (20 keer) een vast gezin. De vrijwilliger laat de ouders en kinderen zien hoe leuk taal en lezen kunnen zijn, door interactief voorlezen, taalspelletjes en samen te praten.

De vrijwilliger zoekt samen met hen naar een manier waarop taal en lezen een vaste plek in het gezin krijgen. Nederlands is in principe de taal waarin de communicatie plaatsvindt. Ouders worden (als ze het Nederlands niet voldoende machtig zijn) gestimuleerd om in hun moedertaal de taalontwikkeling van hun kind te stimuleren.

Kenmerken

Overdraagbaarheid
Een handboek van de interventie is beschikbaar voor organisaties die de VoorleesExpress (gaan) uitvoeren.

Onderbouwing
De VoorleesExpress is gebaseerd op onderzoek naar kinderen met een taalachterstand en vroege ervaringen met taal en boeken. Meer hierover vind je in de [interventiebeschrijving van de VoorleesExpress](#).

Evaluatie
In 2019 heeft de VoorleesExpress [onderzoek](#) laten uitvoeren naar de effectiviteit van de interventie. Onderzoek naar de uitvoering van de VoorleesExpress (een procesevaluatie) is beschikbaar op aanvraag (info@voorleesexpress.nl).

Erkenning
De VoorleesExpress is een jeugdinterventie erkend als 'effectief volgens de eerste aanwijzingen'. Meer informatie en de interventiebeschrijving vind je op de [website van het Nederlands Jeugdinstituut](#).

Meer informatie
Meer weten over de VoorleesExpress? Bezoek de website <http://www.voorleesexpress.nl> of mail naar info@voorleesexpress.nl.

expertisepunt

Basisvaardigheden

Cybersoek

Aanpak

Focus van de aanpak:

Digitale vaardigheden

Doelgroep:

Iedereen met een hulpvraag bij het gebruik van een laptop, tablet of smartphone

Ontwikkelaar:

Cybersoek

Uitvoerder:

Cybersoek

Toepassing:

Amsterdam-Oost, Amsterdam-Zuid en Amsterdam-Zuidoost

Bereik tot nu toe:

In 2020 een totaal van 28.900 online en offline bezoekers

Trefwoorden:

Digitale vaardigheden, digitale ongelijkheid, digitale hulpverlening in de wijk

Beschrijving

Cybersoek is een platform in Amsterdam voor digitale zelfredzaamheid, door ondersteuning en educatie. Het woord 'soek' betekent 'markt' in het Arabisch. Het is een plek waar Amsterdammers elkaar ontmoeten rondom cybervraagstukken.

Cybersoek zet zich al twintig jaar kosteloos in voor mensen met digitale vragen, zodat zij mee kunnen doen in de samenleving waarin bijna iedereen en alles online is. Jong, oud, met of zonder papieren, met of zonder werk, met of zonder vrienden: digitale vragen hebben we allemaal. Maar ergens naar toe kunnen gaan bij vragen is niet altijd vanzelfsprekend.

Goede ondersteuning bieden begint met het zien van de bezoekers en hen (her)kennen. Op ontmoetingsplekken in Amsterdam-Oost, Zuid, Zuidoost en Nieuw-West lopen mensen binnen met vragen rondom de digitale samenleving en kunnen zij terecht voor allerlei [cursussen en activiteiten](#). Via de Computerhulplijn biedt Cybersoek ook op afstand telefonische hulp aan. Zijn de hulpvragen complex, dan werken ze samen met partners in de buurt. Daarnaast is er de Cyberbank waarbij laptops worden ingezameld, opgeknapt en uitgedeeld.

Kenmerken

Overdraagbaarheid

Cybersoek heeft een training ontwikkeld waarin de methodiek wordt gedeeld met andere organisaties. [Lees er hier meer over](#) of neem contact op met Kim Erkens via kim@cybersoek.nl.

Onderbouwing

Cybersoek is gebaseerd op onderzoek over digitale ongelijkheid en het belang van een digitaal hulpaanbod in de wijk. Je leest meer over de noodzaak, aanpak en onderbouwing van Cybersoek in de publicatie [Uit beeld geraakt](#) van Christine Dedding en Nicole Goedhardt.

Meer informatie

Meer weten over Cybersoek? Bezoek de website www.cybersoek.nl of mail naar info@cybersoek.nl.

expertisepunt

Basisvaardigheden

Voel je goed!

Aanpak

Focus van de aanpak:

Taal- en gezondheidsvaardigheden

Doelgroep:

Volwassenen die moeite hebben met lezen en schrijven én aan een gezonde leefstijl willen werken

Ontwikkelaar:

Stichting Lezen en Schrijven

Uitvoerder:

Stichting Lezen en Schrijven in samenwerking met onder andere taalhuizen, welzijnsorganisaties, diëtisten en leefstijlcoaches

Toepassing:

Landelijk

Bereik tot nu toe:

Meer dan 1000 deelnemers

Trefwoorden:

Gezondheidsvaardigheden, taalvaardigheden, interventie, gezonde leefstijl, gezond gewicht

Beschrijving

Voel je goed! is een leefstijlinterventie ontwikkeld door Stichting Lezen en Schrijven. De aanpak helpt laaggeletterde volwassenen om aan een gezonder leven te werken.

In Nederland hebben ongeveer 2,5 miljoen mensen moeite met lezen, schrijven en/of rekenen. Zij hebben vaak ook moeite met digitale vaardigheden. Zij kunnen hierdoor minder goed meedoen in de samenleving en hebben vaker een minder goede gezondheid dan mensen die geen moeite hebben met basisvaardigheden. Dat komt voor een deel doordat zij informatie over gezondheid, bijvoorbeeld over gezonde voeding, minder goed kunnen vinden, begrijpen, beoordelen en toepassen. Die bestaat namelijk vaak uit geschreven tekst op etiketten, websites en in folders.

De aanpak bestaat uit twintig lessen gezondheidsvaardigheden, gegeven door een vrijwilliger in kleine groepjes van vier tot zes deelnemers. Tijdens de lessen leren deelnemers over gezond(er) eten en meer bewegen. Wat is dat en hoe doe je dat? De Schijf van Vijf van het Voedingscentrum en de Beweegrichtlijn van de Gezondheidsraad staan centraal. Deze zijn eenvoudig uitgelegd zodat ook mensen die moeite hebben met lezen ze beter kunnen begrijpen. Ook is er aandacht voor het lezen en begrijpen van etiketten en krijgen deelnemers telkens een woordenlijst met belangrijke woorden die ze tegen kunnen komen als het gaat over voeding, beweging en gezondheid.

Kenmerken

Overdraagbaarheid

Op de website van Loket gezond leven is een [handboek beschikbaar](#) om zelf met Voel je goed! aan de slag te gaan.

Onderbouwing

Voel je goed! is gestoeld op onderzoek naar motivatie om gezond te eten en meer te bewegen. Je leest meer over de onderbouwing van Voel je goed! in de [interventiebeschrijving](#) op de website van het Loket Gezond Leven van het RIVM.

Evaluatie

Voel je goed! heeft meerdere onderzoeken laten doen naar de effectiviteit van de aanpak. [Hier vind je bijvoorbeeld de rapportage van de effect- en procesevaluatie](#) van Martens en Daalder (2019).

Erkenning

Voel je goed! is een leefstijlinterventie dat als 'goed onderbouwd' is erkend sinds 2020. Meer informatie en de interventiebeschrijving vind je in de databank van [Loket gezond leven van het RIVM](#).

Meer informatie

Meer weten over Voel je goed!? Kijk op de website van Stichting Lezen en Schrijven of neem contact op met projectleider Marieke Wiebing via marieke@lezenenschrijven.nl.

expertisepunt

Basisvaardigheden

Klik & Tik

Aanpak

Focus van de aanpak:

Digitale vaardigheden

Doelgroep:

Volwassenen met beperkte digitale vaardigheden

Ontwikkelaar:

Stichting Expertisecentrum Oefenen.nl

Uitvoerder:

Organisaties met een licentie op Oefenen.nl (bibliotheken, onderwijsinstellingen, bedrijven etc.)

Toepassing:

Landelijk

Bereik tot nu toe:

In 2022 is er bijna 40.000 keer geoefend met *Klik & Tik-programma's*. Er zijn ruim 8.000 *Klik & Tik*-certificaten uitgereikt.

Trefwoorden:

Digitale vaardigheden, computervaardigheden, veilig internetten, sociale media, internetbankieren

Beschrijving

***Klik & Tik* is een oefenprogramma waarmee (jong) volwassenen hun digitale vaardigheden kunnen verbeteren. In verschillende programma's leren deelnemers over het gebruik van de computer, het internet, sociale media en hoe je veilig online bent.**

Digitale vaardigheden zijn onmisbaar om mee te kunnen doen in de samenleving, maar naar schatting zijn er tussen de 2,5 en 4 miljoen Nederlanders die geen of beperkte digitale vaardigheden hebben.

Om mensen te helpen die moeite hebben met het omgaan met de computer heeft Stichting Expertisecentrum Oefenen.nl de *Klik & Tik*-programma's ontwikkeld. *Klik & Tik* is beschikbaar via *Oefenen.nl*. Deelnemers leren in kleine stappen omgaan met de computer, het internet en sociale media. Eerst leren deelnemers een computer of tablet aan- en uitzetten en omgaan met de muis. Daarna gaan ze het internet op om websites te bezoeken, iets te kopen, een reisje te boeken of foto's te uploaden. En ze leren hoe ze dat veilig kunnen doen.

Er zijn zes *Klik & Tik*-programma's, die achter elkaar of los van elkaar kunnen worden gevolgd. Er zijn ook werkboeken beschikbaar. Door te oefenen op Oefenen.nl, kunnen deelnemers punten verdienen. Dat kan hen stimuleren verder te gaan met oefenen. Als alle oefeningen van een programma zijn gemaakt, ontvangt de deelnemer een certificaat.

Kenmerken

Overdraagbaarheid

Mensen die thuis oefenen, kunnen een gratis account aanmaken. Organisaties kopen een licentie waarmee zij toegang krijgen tot de programma's, extra materialen (zoals docentenhandleidingen en het cursusmateriaal) en het volgsysteem. Met het volgsysteem kunnen begeleiders resultaten van deelnemers volgen.

Onderbouwing

Elk *Klik & Tik*-programma is ontwikkeld met een klankbordgroep die bestaat uit begeleiders die werken met de doelgroep en experts uit het veld. De leerwensen van de doelgroep en ervaringen uit de praktijk worden hierin meegenomen.

Evaluatie

In 2019 heeft de Koninklijke Bibliotheek onderzoek uitgevoerd naar het gebruik en impact van onder andere de *Klik & Tik*-programma's. De resultaten van dat onderzoek staan gepubliceerd op de [website van het bibliotheeknetwerk](#).

Meer informatie

Meer weten over de *Klik & Tik*-programma's of *Oefenen.nl*? Bezoek de website [Oefenen.nl](#) of mail naar info@oefenen.nl.

expertisepunt

Basisvaardigheden

Thuis in Taal

Aanpak

Focus van de aanpak:
Taalvaardigheden

Doelgroep:
Ouders, kinderen en leraren

Ontwikkelaar:
Martine van der Pluijm

Uitvoerder:
(Peuter-)scholen

Toepassing:
Landelijk

Trefwoorden:
Taalontwikkeling, voorlezen, gezinsaanpak, preventie, interventie

Beschrijving

Een goede samenwerkingsrelatie tussen leraar, ouders en kind – de ‘gouden driehoek’ – is van groot belang voor de taalontwikkeling van kinderen. De aanpak Thuis in Taal is bedoeld om leraren en pedagogisch medewerkers op weg te helpen met de samenwerking met ouders door oplossingen te zoeken.

Juist kinderen uit (zeer) laagopgeleide, veelal laaggeletterde en/of meertalige gezinnen zijn geholpen bij een goede samenwerking tussen school en thuis. Vooral als daarbij aandacht is voor de mondelinge taalontwikkeling van het kind. Daarmee wordt de basis gelegd voor de taalontwikkeling en geletterdheid. Ouders kunnen bij jonge kinderen een grote, positieve invloed hebben op de taalontwikkeling van hun kind. Onderzoek toont echter aan dat veel kinderen in deze gezinnen minder taal aangeboden krijgen en er minder taalactiviteiten plaatsvinden.

Een wekelijkse ouder-kind activiteit voor alle ouders is het hart van de aanpak Thuis in Taal. Het geheim van een succesvolle activiteit is de zorg voor een lage drempel voor juist de ouders met de minste opleiding en taalvaardigheid. De leraar biedt ouder en kind handvatten om met elkaar in gesprek te gaan. Indien kind en ouder een andere moedertaal spreken, dan blijkt het werkzaam hen te stimuleren hun voorkeurs taal te gebruiken. Zo krijgen kind en ouder de meeste houvast om het gesprek aan te gaan.

Thuis in Taal bestaat uit 7 stappen:

- Ken de taalomgeving thuis
- Bepaal de koers met collega's en ouders
- Werk aan wederkerige relaties met alle ouders
- Zorg voor passende ouder-kind activiteiten en interactie
- Ondersteun de rol van ouders
- Geef taal prioriteit
- Help taal uitbreiden

Kenmerken

Overdraagbaarheid

In het boekje [Taal begint Thuis](#) vind je ervaringen, inspiratie en tips voor samenwerking tussen scholen en ouders voor meer taalstimulering thuis. De handreiking [Blij\(f\) Praten](#), de folder [Thuis in Taal](#) en het boek [Thuis in Taal](#) leggen de aanpak in zeven stappen uit.

Onderbouwing

De aanpak Thuis in Taal is gebaseerd op driejarig [promotieonderzoek](#) van Martine van der Pluijm. In [hoofdstuk 2](#) onderzocht zij manieren om de taalontwikkeling van kinderen met laagopgeleide ouders te stimuleren.

Evaluatie

Het proefschrift van Martine van der Pluijm beschrijft onder andere een evaluatie van de implementatie in [hoofdstuk 3](#). [Hoofdstuk 4](#) geeft informatie over wat werkt bij de implementatie van Thuis in Taal. Van 2020-2024 wordt de aanpak verder onderzocht in samenwerking met de Hogeschool Rotterdam en de Erasmus Universiteit. Dat onderzoek richt zich op hoe taalontwikkeling thuis gestimuleerd kan worden. Lees hier meer over [het onderzoek en de eerste resultaten](#).

Meer informatie

Meer weten over de aanpak Thuis in Taal? Bezoek de website www.aanpakthuisintaal.nl of mail naar info@aanpakthuisintaal.nl.

expertispunt

Basisvaardigheden